

Sygn. akt III KRS 64/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania M. M.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 15 kwietnia 2015 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na sześciu stanowiskach sędziowskich w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie, ogłoszonych w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 578, z udziałem M. B.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 października 2015 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr [...] z dnia 15 kwietnia 2015 r. Krajowa Rada Sądownictwa (dalej Rada) postanowiła: 1) przedstawić Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie kandydatury M. B., M. C., M. M., M. C., R. T. oraz D. Z. oraz

2) nie przedstawiać Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w tym Sądzie kilkudziesięciu innych kandydatur, w tym kandydatury M. M.

W uzasadnieniu uchwały Rada wywiodła, że na 6 wolnych stanowisk sędziowskich w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie (ogłoszone w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 578) zgłosiło się 103 kandydatów. Kilkunastu kandydatów cofnęło swoje zgłoszenia i w stosunku do nich Rada umorzyła postępowanie odrębnymi uchwałami. Zespół członków Rady w dniu 2 kwietnia 2015 r. odbył posiedzenie w celu przygotowania stanowiska do rozpatrzenia i oceny zgłoszonych kandydatur, na którym postanowiono jednomyślnie zarekomendować Radzie kandydatury M. B., M. C., M. M., M. C., R. T. oraz D. Z.. Udzielając rekomendacji odnośnie do kandydatury M. B., Zespół członków Rady stwierdził, że opiniowany kandydat uzyskał bardzo dobrą ocenę kwalifikacyjną oraz posiada znaczne doświadczenie zawodowe w pracy na stanowisku asystenta sędziego. Kandydat złożył egzamin sędziowski z oceną „dostateczną plus” a studia ukończył z ogólnym wynikiem „dobrym plus”. Ponadto ukończył studia podyplomowe w zakresie ekonomii i prawa gospodarczego dla sędziów i jest autorem publikacji naukowych z zakresu prawa administracyjnego oraz cywilnego. Kandydat uzyskał pozytywną opinię Kolegium Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie oraz wysokie poparcie Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Okręgu Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie. Na posiedzeniu w dniu 15 kwietnia 2015 r. Rada uwzględniła rekomendację Zespołu członków i podjęła uchwałę o przedstawieniu Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na jednym z kilku wakujących stanowisk sędziowskich w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie kandydatury asystenta sędziego M. B.. Po wszechstronnym rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy Rada uznała, że w obecnej procedurze nominacyjnej to właśnie ta osoba jest jednym z sześciu „najlepszych” kandydatów do objęcia urzędu sędziego. Rada omówiła szczegółowo kwalifikacje wymienionego kandydata, zaznaczając, że od dnia 2 kwietnia 2007 r. wykonuje on zawód asystenta sędziego - najpierw w wydziale karnym Sądu Rejonowego [...] w K., następnie w wydziale cywilnym Sądu Rejonowego dla [...] w K., a od dnia 28

grudnia 2009 r. do chwili obecnej - w Sądzie Okręgowym w K. (w wydziałach cywilnym, cywilno-rodzinnym i gospodarczym-odwoławczym). Kandydat uzyskał bardzo dobrą ocenę kwalifikacyjną i zdaniem sędziów wizytatorów posiada wysokie kwalifikacje zawodowe. W szczególności bardzo dobrze zna przepisy prawa cywilnego materialnego i procesowego oraz prawa rodzinnego, wykazał się znajomością aktualnych poglądów doktryny i orzecznictwa Sądu Najwyższego, a sporządzone przez niego projekty uzasadnień odpowiadają warunkom formalnym i prezentują wysoki poziom merytoryczny. Jest pracownikiem sumiennym i mocno zaangażowanym w wykonywanie powierzonych mu zadań. Dane statystyczne świadczą o dobrej efektywności jego pracy. Zdaniem Rady, ten kandydat posiada odpowiedni stosunek do przełożonych i współpracowników oraz jest osobą kulturalną i lubianą w środowisku pracy. Jego kandydatura uzyskała pozytywną opinię Kolegium Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, a na Zgromadzeniu Przedstawicieli Sędziów Okręgu Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie za tą kandydaturą oddano 30 głosów „za”, przy 40 głosach „przeciw”. Według Rady, analiza pracy kandydata - przy uwzględnieniu jego doświadczenia zawodowego związanego ze stosowaniem prawa w praktyce, wyników ze studiów i egzaminu sędziowskiego oraz siły poparcia środowiska sędziowskiego - daje podstawy do stwierdzenia, że M. B. posiada właściwe kwalifikacje i konieczne predyspozycje do wykonywania zawodu sędziego. Przy uwzględnieniu oceny całościowej wynikającej z łącznego zastosowania kryteriów ustawowych Rada uznała więc, że w aktualnym postępowaniu nominacyjnym - obok pięciu innych kandydatur - na wybór zasługuje właśnie kandydatura asystenta sędziego M. B.. Na tej samej podstawie Rada przyjęła, że pozostali kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej nie byli „lepszymi” kandydatami niż osoby wybrane przez Radę. W odniesieniu do tych kandydatur (w tym kandydatury zgłoszonej przez M. M.) Rada nie przedstawiła ich szczegółowej charakterystyki i ograniczyła się do zreferowania wyników głosowania nad nimi. W szczególności Rada stwierdziła, że na kandydaturę M. M. nie oddano głosów „za” ani „przeciw”, za to oddano 15 głosów „wstrzymujących się”, wobec czego ta kandydatura nie uzyskała wymaganej bezwzględnej większości głosów, gdy tymczasem kandydatura M. B. otrzymała 13 głosów „za” przy 2 głosach „przeciw” i braku

głosów „wstrzymujących się”, uzyskując tym samym wymaganą bezwzględną większość głosów.

Przedstawioną uchwałę Rady - w zakresie rozstrzygnięcia o przedstawieniu Prezydentowi RP wniosku o powołanie M. B. na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie – M. M. zaskarżyła odwołaniem do Sądu Najwyższego. W odwołaniu zarzucono naruszenie: 1) art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 126, poz. 714 ze zm., dalej „ustawa o KRS”) przez „brak wszechstronnego rozważenia sprawy na podstawie niezbędnej i pełnej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników”; 2) art. 35 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o KRS przez: „nieopracowanie listy rekomendowanych kandydatów z uwzględnieniem kolejnych przesłanek jak: doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty oraz opinie kolegium właściwego sądu i ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów”, „całkowite pominięcie w procesie analizy kwalifikacji kandydatów na stanowisko sędziowskie znaczenia oceny uzyskanej z egzaminu sędziowskiego przez wybranego kandydata (...), jak również okoliczności, iż nie podnosi on swoich kwalifikacji zawodowych oraz niewyjaśnienie, dlaczego mimo to jest on najlepszym kandydatem spośród wszystkich uczestniczących w konkursie”, „całkowite pominięcie w treści uzasadnienia okoliczności, iż ocena kwalifikacji Pana M. B., jak również opinie służbowe o Nim są to jedynie oceny i opinie dobre (nie zaś bardzo dobre czy wzorowe) oraz okoliczności, iż Pan M. B. nie podnosi swoich kwalifikacji zawodowych i niewyjaśnienie, dlaczego mimo to jest on najlepszym kandydatem spośród wszystkich uczestniczących w konkursie”, „całkowite pominięcie nadesłanej dokumentacji stanowiącej uaktualnienie danych o kandydacie w aspekcie dokonywania oceny posiadanego doświadczenia zawodowego pretendowanych kandydatów, które dotyczyły istotnych zmian w zakresie posiadanego doświadczenia zawodowego i wiedzy merytorycznej, jak również podnoszenia kwalifikacji zawodowych (...)”; 3) art. 42 ust. 1 w związku z art. 44 ust. 1 ustawy o KRS przez „doręczenie uzasadnienia o treści wewnętrznie sprzecznej i uniemożliwiającej skuteczną kontrolę przez Sąd Najwyższy oraz uniemożliwiającej realizację prawa do odwołania, ponieważ jego treść nie zawiera analizy żadnych

kryteriów ustawowych ocen kandydatów, a jedynie ukazuje koncentrację wnioskowania na okolicznościach określonych w sposób ogólnikowy, niejasny, nieprzejrzysty jak również na okolicznościach nieistotnych, w szczególności powołanie się na publikacje naukowe kandydata, nie wskazując ilości tych publikacji i miejsca tych publikacji, aby pozostali kandydaci mogli obiektywnie zweryfikować kwalifikacje zawodowe wybranego kandydata”. Odwołująca się wniosła o uchylenie uchwały w zaskarżonej części i przekazanie Radzie sprawy do ponownego rozpoznania w tym zakresie.

W odpowiedzi na odwołanie Rada wniosła o oddalenie odwołania w całości jako pozbawionego uzasadnionych podstaw, wskazując przy tym, że za kandydaturą M. B. (w odniesieniu do kandydatury zgłoszonej przez odwołującą się) przemawia wyższa (celująca) ocena Prezesa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, pozytywna opinia Kolegium tego Sądu oraz „wyraźnie wyższa” liczba głosów poparcia Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Okręgu Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie.

W odpowiedzi na odwołanie uczestnik postępowania nominacyjnego M. B. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty postawione w rozpatrywanym odwołaniu - w ogólnym rozrachunku - nie są usprawiedliwione, bo uzasadnienie zaskarżonej uchwały umożliwia postawienie tezy, że w przeprowadzonym postępowaniu nominacyjnym Rada - przy ocenie poszczególnych kandydatur biorących udział w procedurze konkursowej dotyczącej obsady 6 wolnych stanowisk sędziego sądu rejonowego - rozważyła wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia tej sprawy. W konsekwencji niezasadne są twierdzenia odwołującej się, że pominięcie jej kandydatury przy wyborze jednej z sześciu osób rekomendowanych Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie na wakujące stanowiska sędziowskie, stanowiło przejaw naruszenia konstytucyjnej zasady równego (jednolitego) traktowania osób pretendujących do objęcia stanowisk w sferze publicznej. Należy podkreślić, że w razie ubiegania się wielu osób o jedno wakujące stanowisko sędziowskie (a tak było w rozpoznawanym

przypadku) Rada powinna wyjaśnić, jakie kryteria ocenne brała pod uwagę przy wyborze najlepszego - jej zdaniem - kandydata pretendującego do objęcia tego stanowiska. Zakres rozważań Rady poświęconych analizie „gorszych” kandydatów może być zróżnicowany w zależności od okoliczności konkretnego przypadku, przy czym powinien on być szerszy w stosunku do kandydatów o zbliżonej sytuacji faktycznej, lokujących się blisko granicy rozdzielającej kandydatury „zwycięskie” od „przegranych” (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 sierpnia 2010 r., III KRS 10/10, LEX nr 678015).

Z uzasadnienia zaskarżonej uchwały wynika, że przy wyborze kandydatury M. B., rekomendowanej Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na jednym z sześciu wolnych stanowisk sędziowskich w Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie, Rada kierowała się doświadczeniem zawodowym kandydatów, ich ocenami kwalifikacyjnymi oraz siłą poparcia, jakie udzieliło im środowisko sędziowskie. Za kandydaturą M. B. - zdaniem Rady - przemawiały w szczególności bardzo dobra ocena kwalifikacyjna, pozytywne opinie sędziów wizytatorów (z których wynika między innymi, że projekty uzasadnień sporządzane przez tego kandydata cechuje wysoki poziom merytoryczny), ukończenie studiów podyplomowych, doświadczenie zawodowe w pracy asystenta sędziego (nabyte w trakcie zatrudnienia w sądach rejonowym i okręgowym, w różnych wydziałach), jak również siła poparcia środowiska sędziowskiego (kandydat - w przeciwieństwie do odwołującej się - uzyskał pozytywną opinię Kolegium Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie oraz znacznie wyższe niż odwołująca się poparcie na Zgromadzeniu Przedstawicieli Sędziów Okręgu tego Sądu).

Odwołująca się niesłusznie upatruje naruszenia przepisów regulujących tryb postępowania nominacyjnego w tym, że Rada postanowiła zarekomendować Prezydentowi RP kandydata, który w porównaniu do odwołującej się uzyskał gorsze wyniki z egzaminu sędziowskiego (ocena dostateczna plus). Zdaniem Sądu Najwyższego, wyniki uzyskane przez kandydata ubiegającego się o objęcie wolnego stanowiska sędziowskiego na egzaminie sędziowskim oraz w trakcie studiów stanowią jeden z wielu składników oceny całościowej (kompleksowej) dokonywanej przez Radę w procedurze nominacyjnej i z tej przyczyny te wyniki nie

przesądzać wyboru przez Radę najlepszego kandydata. Jest rzeczą normalną, że kandydat, który uzyskał najlepsze wyniki na studiach i egzaminie sędziowskim, w wyniku kompleksowej oceny predyspozycji zawodowych kandydatów ubiegających się o stanowisko sędziowskie, może nie uzyskać poparcia Rady, gdyż przesądzą o tym inne czynniki składające się na ocenę całościową (na przykład doświadczenie zawodowe kandydata, siła poparcia środowiska sędziowskiego itp.). W konsekwencji należy przyjąć - wbrew stanowisku skarżącej - że Rada przy dokonywaniu wyboru M. B. na wolne stanowisko sędziowskie miała na względzie, że kandydat ten osiągnął gorszy wynik na egzaminie sędziowskim niż odwołująca się. Jednakże Rada mogła przyjąć, że kandydatura przedstawiona Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie na stanowisko sędziowskie, jest „lepszą” niż kandydatura odwołującej się, bo zadecydowały o tym inne, istotne czynniki oceniane pod uwagę przy rozpatrywaniu kandydatur. Łączne zastosowanie przez Radę kryteriów ustawowych (w tym doświadczenia zawodowego, oceny kwalifikacyjnej oraz siły poparcia środowiska sędziowskiego) doprowadziło zatem Radę do przekonania, że w procedurze nominacyjnej na wybór zasługuje kandydatura M. B., a nie kandydatura odwołującej się.

Wbrew podniesionym w odwołaniu zarzutom, Rada - w oparciu o wszechstronny materiał dowodowy - dokonała więc pozbawionej cech arbitralności i dowolności oceny kandydatury odwołującej się, z zastosowaniem właściwych, niedyskryminujących kryteriów i uznała, że ta kandydatura nie będzie przedstawiona Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia tego urzędu, bo nie jest jedną z sześciu najlepszych kandydatur. W kwestii wyboru najwyżej ocenionych kandydatów Rada obszernie umotywowowała swoje stanowisko w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały, przytaczając wyniki głosowania przeprowadzonego w odniesieniu do poszczególnych kandydatur. Jak zaś wskazano w uzasadnieniu uchwały, odwołująca się na posiedzeniu Rady nie otrzymała ani jednego głosu poparcia, uzyskując za to 15 głosów „wstrzymujących się” przy braku głosów „przeciw”. Innymi słowy, Rada - mając na względzie oceny uzyskane przez odwołującą się na egzaminie sędziowskim oraz jej dorobek zawodowy (w tym fakt odbywania przez nią „praktyki zawodowej w 6 wydziałach zarówno Sądów Rejonowych jak i Sądu Okręgowego, każdorazowo popartej

wzorową lub bardzo dobrą opinią służbową”) a także inne przymioty tej kandydatki - doszła do przekonania, że z perspektywy dobra wymiaru sprawiedliwości kandydatury wybranych przez nią sześciu osób, w tym M. B., są „lepsze” niż kandydatury odwołującej się i pozostałych osób uczestniczących w przedmiotowej procedurze konkursowej. Dokonany w ten sposób wybór uchyla się spod kontroli Sądu Najwyższego, gdyż jest on pozbawiony znamion dyskryminacyjnych. Sąd Najwyższy nie zastępuje bowiem Rady w jej ustawowo wyznaczonym zadaniu polegającym na rozpatrzeniu i ocenie kandydatów do pełnienia urzędu sędziego i dlatego nie przeprowadza powtórnego badania kwalifikacji zawodowych i moralnych kandydata do pełnienia urzędu sędziego. Sąd Najwyższy nie ma też kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji kandydata na sędziego (nie weryfikuje dokonanego przez Radę wyboru kandydata na urząd sędziego według reguł zasadności) i jedynie rozstrzyga o zgodności zaskarżonej uchwały z prawem, będąc związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi jej podstawę (por. w szczególności wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2009 r., III KRS 11/09, LexPolonica nr 3934139; z dnia 17 sierpnia 2010 r., III KRS 6/10, OSNP 2012 nr 1-2, poz. 25; z dnia 8 czerwca 2011 r., III KRS 6/11, LEX nr 1095942; z dnia 5 sierpnia 2011 r., III KRS 10/11, LEX nr 1001316; z dnia 20 września 2011 r., III KRS 15/11, LEX nr 1108553 i z dnia 15 grudnia 2011 r., III KRS 12/11, LEX nr 1106742).

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy oddalił odwołanie na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS.